

FITXA IDENTIFICATIVA**Dades de l'Assignatura**

Codi	35405
Nom	Semàntica, lexicologia i fraseologia catalanes
Cicle	Grau
Crèdits ECTS	6.0
Curs acadèmic	2023 - 2024

Titulació/titulacions

Titulació	Centre	Curs	Període
1001 - Grau Filologia Catalana	Facultat de Filologia, Traducció i Comunicació	3	Segon quadrimestre

Matèries

Titulació	Matèria	Caràcter
1001 - Grau Filologia Catalana	10 - Aplicaciones de la filología catalana al ámbito del léxico y de la terminología	Optativa

Coordinació

Nom	Departament
LLUCH CRESPO, GEMMA DESAMPARADOS	140 - Filologia Catalana

RESUM

Es tracta d'una assignatura optativa, que pertany a la matèria Aplicacions de la filologia catalana a l'àmbit del lèxic i de la terminologia. Aquesta assignatura aborda l'estudi del significat i s'ocupa de les nocions fonamentals de la semàntica, així com dels conceptes bàsics de la lexicologia i de la fraseologia. Introdueix mètodes d'anàlisi que siguen aplicables a l'àmbit de l'ensenyament, a l'assessorament lingüístic i a la traducció.

Els objectius bàsics de l'assignatura són:

- Desenvolupar els conceptes de la semàntica de manera que expliquen constituents concrets de la llengua.
- Entendre la fraseologia d'una llengua com a resultat de les experiències i les formes de vida que ha generat una cultura.
- Analitzar els canvis lingüístics que desemboquen en la creació de paraules noves.
- Conèixer mètodes d'anàlisi per a l'estudi del lèxic i de la fraseologia, necessàriament aplicables a la comunicació.
- Aplicar els conceptes teòrics i metodològics a l'ensenyament, a l'assessorament lingüístic i a la traducció.
- Augmentar la competència dels estudiants en l'ús coherent de les paraules estudiades.

CONEIXEMENTS PREVIS

Relació amb altres assignatures de la mateixa titulació

No heu especificat les restriccions de matrícula amb altres assignatures del pla d'estudis.

Altres tipus de requisits

No exigeix haver superat prèviament altres assignatures del Grau en Filologia Catalana.

COMPETÈNCIES

1001 - Grau Filologia Catalana

- Que els estudiants sàprien aplicar els seus coneixements al seu treball o vocació d'una forma professional i posseïsquen les competències que solen demostrar-se per mitjà de l'elaboració i defensa d'arguments i la resolució de problemes dins de la seua àrea d'estudi.
- Que els estudiants tinguen la capacitat d'arreglar i interpretar dades rellevants (normalment dins de la seua àrea d'estudi) per emetre judicis que incloguen una reflexió sobre temes rellevants d'índole social, científica o ètica.
- Demostrar un compromís ètic en l'àmbit filològic, centrant-se en aspectes tals com la igualtat de gèneres, la igualtat d'oportunitats, els valors de la cultura de la pau i els valors democràtics i els problemes mediambientals i de sostenibilitat així com el coneixement i l'apreciació de la diversitat lingüística i la multiculturalitat.
- Treballar en equip en entorns relacionats amb la filologia i desenvolupar relacions interpersonals.
- Treballar i aprendre de manera autònoma i de planificar i gestionar el temps de treball.

- Adaptar-se a diferents entorns de treball filològics
- Aplicar criteris de qualitat en el treball filològic.

RESULTATS DE L'APRENTATGE

Al final d'aquesta assignatura s'espera que l'estudiant siga capaç de:

- Conèixer aspectes fonamentals de semàntica, lexicologia i fraseologia.
- Descriure el significat com a expressió de la conceptualització de les coses (procés cognitiu).
- Entendre el lèxic i la fraseologia d'una llengua com a resultat de les experiències i formes de vida que ha generat una cultura, organitzats a partir del model de xarxa.
- Analitzar els processos de creació d'unitats lèxiques i fraseològiques.
- Realitzar un treball de recerca teòric sobre un constituent o sobre l'aplicació a la docència de la semàntica, la lexicologia o la fraseologia en l'ensenyament mitjà.
- Identificar i ser capaç d'emprar les fonts, la bibliografia, les eines i les tècniques més importants de la matèria.
- Identificar aspectes del lèxic i la fraseologia de la llengua catalana i ser capaç d'analitzar-ne les relacions semàntiques com a constituents del significat lèxic i textual, i de comparar-los amb els d'altres llengües europees.
- Mostrar competència lèxica i fraseològica i aplicar-la de manera escaient en diversos contextos d'ús.

DESCRIPCIÓ DE CONTINGUTS

1. Semàntica

2. Lexicologia

3. Fraseologia

4. Aplicacions socials de la semàntica, la lexicologia i la fraseologia**VOLUM DE TREBALL**

ACTIVITAT	Hores	% Presencial
Classes de teoria	30,00	100
Pràctiques en aula	30,00	100
Elaboració de treballs en grup	15,00	0
Elaboració de treballs individuals	14,00	0
Lectures de material complementari	10,00	0
Preparació d'activitats d'avaluació	15,00	0
Preparació de classes de teoria	20,00	0
Preparació de classes pràctiques i de problemes	16,00	0
TOTAL	150,00	

METODOLOGIA DOCENT

La metodologia activa que seguim exigeix la participació de l'estudiant tant en les classes teòriques com en les pràctiques i en tot el procés d'aprenentatge.

Pel que fa a les hores presencials, el desenvolupament de l'assignatura s'estructura en dues sessions teoricopràctiques setmanals a l'aula, per a les quals el professor posarà a disposició dels estudiants un dossier de treball a l'Aula Virtual i una guia de lectura de la bibliografia seleccionada.

Les explicacions se centraran en el plantejament, ordenació i fixació dels conceptes i problemes de la matèria. S'utilitzaran exemples i recursos bibliogràfics, documentals i virtuals i es motivarà a la participació activa i crítica dels estudiants.

Hi haurà quatre tipus d'activitats teoricopràctiques:

1. Lectura d'articles o capítols de llibre sobre semàntica, lexicologia o fraseologia de la bibliografia. Els alumnes hauran de participar activament i crítica en els comentaris i en la reflexió teòrica a classe.
2. Realització d'activitats pràctiques de recerca, individuals i/o en grups, a classe i a casa, relacionades amb les lectures i les explicacions teòriques i l'anàlisi lingüística. Algunes d'aquestes activitats s'hauran de respondre oralment a l'aula; d'altres caldrà lliurar-les per escrit.
3. Exposició en grup sobre alguns aspectes del temari. El professor lliurarà un guió desenvolupat de cada exposició i una bibliografia específica. Cada exposició demanarà la lectura d'un article breu per a tota la classe perquè puguin participar en la discussió del tema exposat.

4. Realització dels quaderns d'activitats sobre lèxic i fraseologia per a reforçar la competència lingüística de l'alumnat. Aquesta tasca la farà cadascú individualment a casa al llarg del curs.

Les activitats a l'aula es complementaran amb visites presencials a les institucions lingüístiques de l'àmbit català amb interès per a la lexicologia o terminologia, com l'Institut d'Estudis Catalans o el Termcat. A l'inici del període docent de l'assignatura, s'informarà de les possibles activitats complementàries que s'organitzaran i de la incidència que puguin tenir en la docència i l'avaluació. En el marc del cicle *Les autores i els autors a les aules*, es podrà organitzar sessions amb ponents invitats.

En el marc dels projectes d'innovació docent vigents, els estudiants podran participar en el blog acadèmic del Departament de Filologia Catalana per a documentar bones pràctiques docents i mostres dels treballs acadèmics.

L'honestetat intel·lectual és vital en les comunitats acadèmiques i per a la justa avaluació del treball de l'alumnat. Tots els treballs presentats en aquest curs han de ser d'autoria original. La mera substitució en un text font d'elements de cohesió textual, com ara connectors, o el recurs a la sinonímia no eviten que el resultat constitueixi un plagiat. No s'admetran treballs en els quals es faci ús de col·laboració fraudulenta o la composició amb ajuda d'intel·ligència artificial (ChatGPT o altres).

AVALUACIÓ

L'avaluació de l'aprenentatge de l'estudiant es durà a terme a partir dels següents criteris:

a) La prova escrita final consistirà en:

-Preguntes teòriques sobre les lectures obligatòries treballades i comentades a classe al llarg del curs.

-Preguntes teoricopràctiques sobre semàntica, lexicologia, fraseologia i aplicacions pràctiques (lexicografia, traducció, terminologia, neologia, planificació lingüística, didàctica).

-Preguntes de lèxic per comprovar la competència lingüística de l'alumnat quant a lèxic.

Aquesta part constituirà un 50% de la nota final.

b) Activitats teoricopràctiques relacionades amb les lectures i les explicacions sobre reflexió teòrica i/o anàlisi lingüística. Aquesta part constituirà un 20% de la nota final.

c) Exposició sobre uns apartats del temari. Aquesta part constituirà un 30% de la nota final.

Totes les parts es podran recuperar en la segona convocatòria.

Per aprovar el conjunt de l'assignatura és necessari arribar a un mínim de 5 punts (sobre un màxim de 10) en cada apartat de l'assignatura per separat, independentment de la nota final global. D'acord amb els criteris acordats pel Consell del Departament de Filologia Catalana, el fet de cometre faltes de normativa comportarà la qualificació de no apte, independentment de la nota del contingut.

Resum de l'avaluació:

Proves de l'avaluació	% sobre final
a) Activitats pràctiques: 1. Pràctiques de recerca de classe (20%) 2. Exposició (30%)	50%
b) Prova final escrita	50%

REFERÈNCIES

Bàsiques

- Badia, D. i altres: Quaderns autocorrectius de vocabulari (3 vol. Quadern 1, Quadern 2, Quadern 3). Picanya: Edicions del Bullent.
- Bruguera, Jordi (1985): Història del lèxic català. Barcelona: Enciclopèdia Catalana.
- Cabré, Maria Teresa (1994): A lentorn de la paraula, vols. I i II, València, Biblioteca Lingüística Catalana, Universitat de València.
- Conca, Maria & Guia, Josep (2014): La fraseologia. Principis, mètode i aplicacions. Alzira: Bromera.
- Comelles, S. i altres (2005): Lèxic. Exercicis autocorrectius d'ampliació de vocabulari (3 vol. Lèxic 1, Lèxic 2 i Lèxic 3). Picanya: Edicions del Bullent.
- Cuenca, Maria Josep i Joseph Hilferty (1999): Introducció a la lingüística cognitiva, Madrid, Ariel.
- Ibarretxe, I. & Valenzuela, J. (dir.) (2012): Lingüística cognitiva. Barcelona: Anthropos.
- Lakoff, George & M. Johnson (1980): Metaphors we live by, Xicago, University of Chicago Press [Traducció castellana: Metáforas de la vida cotidiana, Madrid, Cátedra, 1986]
- Lyons, John (1977): Semantics, Cambridge, Cambridge University Press. [Traducció castellana: Semàntica, Barcelona, Teide, 1980, caps. 1, 4, 5.]
- Sancho, Pelegrí (1999): Introducció a la fraseologia. Aplicació al valencià colloquial, València, Denes.
- Ungerer, Friedrich & Schmid, Hans-Jörg (1996): An introduction to cognitive linguistics. London / New York: Longman.

Complementàries

- Calatayud, Josep Vicent (1996): Metonímia i lingüística cognitiva: una aplicació fraseològica, *Estudis de Llengua i Literatura Catalanes*, III, Barcelona, Publicacions de l'Abadia de Montserrat, 326-337.
- Colon, Germà (1993): El lèxic català dins la Romània, València, Universitat de València.
- Conca, Maria i Josep Guia (2000): "La idiomàtica de les unitats fraseològiques en relació amb el sistema conceptual metafòric d'una llengua i cultura. Aplicació diacrònica i contrastiva", *Cahiers de Prohemio*, 3 (2000) 31-48.
- Martines, Josep (1988): Creativitat lèxica. Passat i present, M. Antònia Cano et alii (eds): *Un món de llengües*. Actes de les V-IX Jornades de Sociolingüística de la Nucia, Alcoi, Ed. Marfil, 171-195.
- Serrano, Sebastià (1980): *Signes, llengua i cultura*, Barcelona, Edicions 62.
- Solà, Joan, ed. (2002): *Gramàtica del català contemporani*, vol. 1. Barcelona, Empúries.